

Lainsäädäntö puutavaran mittauksesta.

Ahti Mecklin.

Ensimmäinen yritys saada lainsäädännöllisiä määräyksiä jalostamattoman puutavaran mittaamiselle maassamme on jo lähes 15 vuotta vanha. Tällöin erinäisten yhdistysten taholta tehtiin valtioneuvostolle pyyntö, että maastavietävän pinopuutavaran mittaus järjestettäisiin virallisen mittaajan toimitettavaksi. Tämä aloite hautautui kuitenkin lautakuntiin ja lausuntoihin. Seuraava v. 1931 alullepantu yritys, joka samoin koski vain maastavietävän pinotavaran mittausta, ei joutunut edes niin pitkälle, että lainsäädäntöä asiassa olisi pyydetty. Kolmaskin yksityiseltä taholta v. 1932 tehty aloite puutavaran mittauksen järjestämiseksi koski vain pinotavaraa ja pääasiassa pinotavaran ylimittaa. Tällöin asetti Keskusmetsäseura Tapio ns. ylimittakomitean, joka mietinnössään käsitteli tätä kysymystä.

Tällä aikaa oli jo eduskunnan jäsentenkin taholta kiinnitetty huomiota puutavaran mittausta koskevan lainsäädännön tarpeellisuuteen ja syyskuussa 1933 oli jätetty asiassa kaksikin toivomusaloitetta, jotka johtivat siihen, että eduskunta joulukuussa 1933 lähetti valtioneuvostolle toivomuksen, „että hallitus kiireellisesti toimituttaisi tutkimuksen puutavarain mittauksessa vallitsevista epäkohdista ja tutkimuksen päätyttyä antaisi Eduskunnalle sellaisen esityksen, johon tutkimuksen tulos antaa aihetta.”

Valtioneuvosto asetti tämän johdosta v. 1934 komitean ja v. 1936 toimikunnan, jotka kumpikin ovat jättäneet mietintönsä ehdotuksineen valtioneuvostolle. Hallitus jätti pääasioissa toimikunnan ehdotuksen mukaisen lakiesityksen marraskuussa 1937 eduskunnalle, joka syyskuun 13 päivänä 1938 hyväksyi lain puutavaran mittauksesta. Tämän lain tasavallan presidentti vahvisti marraskuun 4 päivänä 1938. Toimeenpanoasetus puutavaran mittauksesta on annettu saman vuoden joulukuun 2 päivänä ja asetus, joka sisältää puutavaran mittaussäännön, annettane lähipäivinä.¹⁾

Tämä lainsäädäntö, jota siis viiden vuoden ajan on valmisteltu ja käsitelty, on sekä metsänmyyjien että metsänostajien samoin kuin

¹⁾ Annettu 16/12 1938.

ammattimiesten keskuudessa saanut tällä aikaa melkoista huomiota osakseen ja aiheuttanut vilkasta mielipiteiden vaihtoa. Onhan kysymyksessä laajojen piirien taloudellisia etuja koskeva lainsäädännöllinen toimenpide, jonka tulisi vaikuttaa epäkohtien poistamiseksi ja olla tasa-puolinen ja jonka samalla pitäisi olla käytännöllinen ja laajan maamme eri osissa ja erilaisissa oloissa sovellettavissa. Kaikesta päättäen tulee arvostelua ja mielipiteiden vaihtoa vastaisuudessakin jatkumaan, jo senkin takia, että laki puutavaran mittauksesta sallii asetuksilla antaa tärkeitä ja oleellisia määräyksiä.

Nyt voimaantuleva laki koskee kauppahinnan määräämistä varten toimitettavaa mittausta. Lainsäädännön valmistelu- ja käsittelyvaiheessa on useita kertoja tullut esille kysymys, mitä olisi tehtävissä muussa kuin kauppahinnan määräämistä varten toimitettavissa puutavaran mittauksissa eli siis pääasiassa työmittauksissa. Hyväksyessään lain on eduskunta lausunutkin toivomuksen, että hallitus ottaisi kiireellisesti harkittavakseen, millä tavoin lakia puutavaran mittauksesta ja sen edellyttämää mittaussääntöä voitaisiin soveluttaa myöskin työntekijäin ja työnantajain välisissä työmittauksissa ja että hallitus antaisi siitä esityksen eduskunnalle.

Lain ensimmäisen pykälän mukaan koskee laki muuta kuin teollisuudessa jalostettua puutavaraa. Mietintönsä perusteluissa mainitsee toimikunta seuraavaa:

„Teollisuudessa jalostetulla puutavaralla tarkoitetaan tehdas-, koti- ja käsiteollisuudessa käsiteltyä puutavaraa ja puuteoksia. Teollisuudessa jalostetuksi puutavaraksi ei siis katsota esimerkiksi sellaista pinotavaraa, joka on konevoimalla katkaistu määrätyn pituisiksi kappaleiksi, eikä rakennushirsiiä ja ratapölkkyjä, jotka veistämisen sijasta on sahaamalla valmistettu. Teollisuudessa jalostetuksi taas katsotaan jalostuksen sivutuotteet ja jätteet, kuten rimat, hakkeet, faneerisorvauksessa jäävät purilaat ja rullateollisuuden jätteet.”

Laki ei siis koske sahatavaraa eikä faneeria eikä muita puuteollisuustuotteita, eikä esim. kotiteollisuudessa valmistettuja puuteoksia tai puolivalmisteita, vaan yleensä kaikkia niitä puutavaroita, joita metsästä muodossa tai toisessa sellaisenaan otetaan tai varastopaikoilla muuten kuin teollisesti valmistetaan ja joiden kokonaismyyntihinta mittauksella lopullisesti määrätään.

Käsitteelle „puutavara” on ainakin toimikunta mietinnössään antanut myös sen merkityksen, että se käsittää pystyssäkin olevaa metsää ja että sellainenkin kauppa- eli hakkuusopimus, jossa puut ostetaan runkohinnan perusteella, on, milloin esim. puiden minimi- tai maksimitat tulevat kysymykseen, mittaukseen nähden lain alainen.

Kokonaan lain ulkopuolelle jää polttopuiden mittausta vähittäiskaupassa eli silloin kun se tapahtuu enintään 4 pinokuutiometriä käsittävässä erissä.

Kaikki muu kauppahinnankin määräämiseksi toimitettu puutavaran mittaaminen ei kuitenkaan ole kaikissa suhteissa lain alaista. Lain 5 §:ssä määrätään: „Jollei luovutettavan puutavaran määrästä muutoin päästä yksimielisyyteen, toimitetaan puutavaran mittausta.” Tämä säännös antaa siis myyjälle ja ostajalle tilaisuuden sopia kaupanalaisen puutavaran määrästä muutenkin kuin lain määräämällä mittauksella. Jos esim. metsänomistaja on hakannut metsästään jonkin erän puutavaroita ja itse todennut tämän puutavaran määrän ja hänen ostajansa omasta puolestaan on todennut saman puuerän sisältävän sellaisen määrän, että hän katsoo voivansa hyväksyä myyjän vaatiman kokonaiskauppasumman, voivat he ilman lain edellyttämää mittausta sopia kauppasummasta. Samoin voi metsänomistaja tehdä esim. pystyntymyyntiä ja määrättyjä puita koskevan kaupan määrättyltä metsäalalta sovitua kokonaiskauppasummaa vastaan ilman että lain mukaista mittausta tällöin on toimitettava. Jos kokonaiskauppasumma siis etukäteen sovitaan ei kumpikaan asianosainen enää voi vaatiakaan lain mukaista mittausta toimitettavaksi koska lain 1 §:n mukaan laki koskee mittausta, jolla kauppahinta määrätään.

Mutta vaikka kauppa olisi tehty sovitun yksikköhinnankin perusteella, voivat myyjä ja ostaja silti sopia puutavaran määrästä ilman lain mukaista mittausta. Lain 5 §:n mukaan toimittavat nim. lain mukaisen mittauksen myyjä ja ostaja tai heidän edustajansa yhdessä taikka henkilö, josta myyjä ja ostaja ovat sopineet. Jos siis asianosaiset tehtyään kaupan yksikköhinnan perusteella ja kokonaissummaa edeltäpäin määräämättä, yhteisesti haluavat päästä lain mukaisesta mittauksesta, on heidän toimitettava puumäärän toteaminen kummankin erikseen. Tämä ei silloin ole puutavaran mittausta siinä mielessä kuin laki tarkoittaa eikä tämä menettely ole muissa suhteissa lain määräysten alainen kuin että lain 11 §:n mukaan tällöinkin on kirjoitettava mittaustodistus.

Elleivät asianosaiset tällä tavoin sovi puutavaran määrästä, on kummallakin asianosaisella oikeus vaatia lain mukaista mittausta. Koska puutavara ja varsinkin pinotavara eri aikoina mitattuna saattaa antaa huomattavasti toisistaan poikkeavia mittaustuloksia ja koska jommallekummalle asianosaiselle saatetaan aiheuttaa haittaa ja vahinkoa mittaustulosten siirtämisellä, on lain 4 §:ssä määrätty, jonka mukaan, jolleivät asianosaiset ole sopineet myydyn puutavaran mittaustulosta, mittausta on toisen asianosaisen vaatimuksesta aloitettava 14 päivän kuluessa vaatimuksen esittämisestä lukien.

Jolleivät myyjä ja ostaja syystä tai toisesta sovi mittauksesta tai jos toinen on tyytymätön mittauksen kulkuun tai lopputulokseen, on heillä lain mukaan tilaisuus saada ammattimies eli virallinen mittaja toteamaan mitattavan puutavaran määrän. Lain 6 §:n mukaan voidaan virallista mittajaa pyytää toimittamaan puutavaran mittauksia sekä ennen asianosaisten toimittamaa mittauksia, tällaisen mittauksen kestäessä tai myöskin kahden päivän kuluessa tällaisen mittauksen päättymisestä, viimeainituissa tapauksissa kuitenkin vain jos asianosainen ei ole kirjallisesti hyväksynyt muun kuin virallisen mittajan toimittamaa mittauksia. Aikaisemmin mainittuna myyjän ja ostajan yhteisesti sopimana henkilönä voidaan myös käyttää virallista mittajaa, jolloin mittaus pidetään virallisena mittauksena.

Mikäli asianosainen ei tyydy virallisen mittajan mittaukseen, voi hän saattaa asian mittauslautakunnan tutkittavaksi ilmoittamalla tästä viralliselle mittajalle viimeistään sinä päivänä, jolloin virallisen mittajan toimitus on päättynyt. Mittauslautakunnassa on puheenjohtajana ylimittaja ja jäsenenä kaksi henkilöä, toinen myyjän ja toinen ostajan valitsemana.

Mittauslautakunnan mittauksista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta. Tämä säännös on herättänyt arvostelua, koska sen on katsottu aiheuttavan oikeusvaaraa. Käytännöllisistä syistä se on kuitenkin tarpeen, sillä ei voida vaatia, että riidanalainen puutavara säilytetään sellaisenaan mittauspaikalla vielä senkin jälkeen, kun mittauslautakunta on asian jo ratkaissut. Asianosaisten todelliset edut eivät sitä myöskään vaadi, koska puutavara tällöin on kaksi kertaa jäävittömien ammattimiesten mittaama ja koska puutavaran määrä on harvoin enää ainakaan tarkkaan todettavissa sen jälkeen, kun se on mittauspaikalta viety pois tai kun sitä on muutoin käsitelty. Yhtä hyvin voisi oikeusvaaraa ajatella aiheutuvan siitä, että jatkuvalla oikeudenkäynnillä tulisi asia ratkaistavaksi vain enemmän tai vähemmän pätevien lausuntojen ja todistusten perusteella ja tulos saattaisi riippua siitä, kumpi asiapuoli pystyisi voimakkaammin asiaansa ajamaan.

Lain 11 §:n mukaan on sekä lain mukaan toimitetusta mittauksesta että sellaisissakin tapauksissa, jolloin asianosaiset muutoin ovat sopineet luovutettavan puutavaran määrästä, kirjoitettava mittaus-todistus ja toimeenpanoasetuksen 42 §:ssä määrätään, että tästä mittauksista tulee käydä selville mittauspaikka ja -aika, myyjä ja ostaja, sopimuksen päiväys, kenen osoituksesta puutavara on mitattu sekä mitatun puutavaran laji ja määrä. Mittaus-toimitus katsotaan päättyneeksi vasta kun mittaus-todistus on asianmukaisesti sts. molemmin puolin allekirjoitettu.

Lain mukaan mitattuja puita ei lain 19 §:n mukaan saa viedä pois mittauspaikalta tai niitä muutoin käsitellä ennenkuin mittauksien lopullisesti selvinnyt. Mittauksien lopullisuus on katsottava lopullisesti selvinneeksi:

1. jos asianosaiset tai heidän edustajansa kirjallisesti ovat hyväksyneet toimittamansa tai yhteisesti sopimansa henkilön toimittaman mittauksen,

2. jos kaksi päivää muutoin on kulunut tällaisen mittauksen päättymisestä,

3. jollei viralliselle mittajalle sinä päivänä, jolloin hän on päättänyt mittauksensa, asianosaisten taholta ole ilmoitettu, että mittaus tahdotaan saattaa mittauslautakunnan tutkittavaksi, ja

4. heti kun mittauslautakunta on antanut päätöksensä.

Sillä, että asianosaiset tai heidän edustajansa tai heidän yhteisesti sopimansa henkilö allekirjoittavat mittauksien lopullisuuden, ei siis katsota mittauksien vielä selvinneen, vaikka mittaus onkin päättynyt, sillä virallista mittajaa voidaan tällöin vielä kahden päivän kuluessa pyytää. Vasta jos he sen lisäksi hyväksyvät mittauksen, katsotaan mittauksien lopullisuus ja puut ovat heti poisvietävissä tai muuten käsiteltävissä.

Virallisen mittajan käyttämisestä tai asian jättämisestä mittauslautakunnan tutkittavaksi aiheutuneet kustannukset ovat asianosaisten itsensä suoritettavat. Elleivät he virallista mittajaa käyttäessään itse sovi kustannusten suorittamisesta, on virallisen mittajan tehtävä tästä perusteltu ehdotus ja alistettava se metsänhoitolautakunnan ratkaistavaksi. Mittauslautakuntaa käytettäessä määrää taas mittauslautakunta itse miten sen asian käsittelemisestä aiheutuneet kustannukset suoritetaan. Näihin kustannuksiin koskeviin päätöksiin ei voida hakea muutosta.

Lain 21 §:n mukaan ei virallista mittajaa voida käyttää eikä mittauslautakuntaan vedota metsähallinnon tai metsätieteellisen tutkimuslaitoksen valtion metsistä myymien puiden mittauksissa, eikä myöskään vientisatamissa tapahtuvissa maastavietävän puutavaran lopullisissa mittauksissa. Sensijaan on näissäkin tapauksissa mittausaikaan, mittaus-todistukseen, mittaus-sääntöön, mittaus-tyksikköihin ja mittausvälineisiin ym. nähden noudatettava mitä lainsäädännössä on määrätty.

Laki puutavaran mittauksesta tulee voimaan tammikuun 1 päivänä 1939. Sellaisissa puutavaran mittauksissa, jotka perustuvat ennen sanottua päivää tehtyihin sopimuksiin, saadaan kuitenkin mittaus-sääntönä noudattaa mitä asianosaiset ovat siitä sopineet. Näin ollen on sopimuksista huolimatta jo heti ensi vuoden alusta lukien puu-

tavaran mittauksissa esim. mittaamisaikaan ja mittaustodistuksiin nähden sovellettava lain määräyksiä. Virallista mittaajaa ja mittaustautakuntaa voidaan samoin mittauksissa käyttää heti lain tultua voimaan.

Osaksi senkin takia, että kysymyksessä on ensimmäinen puutavaran mittausta koskeva laki ja koska tällaisella käytännöllisellä alalla kehitys kulkee nopeasti, on lain 22 §:n mukaan paitsi toimeenpanoasetusta myöskin mittaussääntö jätetty asetuksilla määrättäväksi.

Joulukuun 2 päivänä annettu asetus puutavaran mittauksesta sisältää tarkemmat määräykset pääasiassa metsänhoitolautakunnista, ylimittaajista, virallisista mittaajista, virallisen mittaajan mittaustoimiuksista ja mittaustautakunnista. Asetuksen mukaan on metsänhoitolautakunnan toimintapiirissään johdettava ja valvottava, että puutavaran mittauksesta annettua lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä noudatetaan sekä huolehdittava myöskin niistä juoksevista asioista, jotka aiheutuvat virallisen mittaajan ja mittaustautakunnan käyttämisestä puutavaran mittauksessa. Siten metsänhoitolautakunta mm. ottaa toimintapiiriinsä viralliset mittaajat ja tekee ehdotukset ylimittaajan toimien täyttämiseksi.

Ylimittaajasta eli mittaustautakunnan puheenjohtajasta säädetään, että hänen tulee olla metsänhoitotutkinnon suorittanut ja puutavaran mittaukseen perehtynyt. Ylimittaajien lukumäärän määrää ja heidät ottaa toiminsa kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan metsähallitus. Virallisesta mittaajasta taas säädetään, että hänen tulee olla metsänhoitotutkinnon tai metsäkoulun tai sahateollisuuskoulun metsä- ja uittotyöosaston oppijakson suorittanut ja puutavaran mittaukseen perehtynyt, vaikka tarpeen vaatiessa viralliseksi mittaajaksi voidaan ottaa myöskin metsä- ja puutavara-alalla vähintään viisi vuotta työnhoudossa toiminut ja puutavaran mittaukseen perehtynyt henkilö.

Asetuksen mukaan virallinen mittaaja ei saa olla asianosaisen edustajana puutavaran mittauksessa. Tämä määräys jäävää toimimasta virallisina mittaajina esim. puutavaraliikkeiden palveluksessa olevat henkilöt. Metsähallinnon ja metsätieteellisen tutkimuslaitoksen palveluksessa olevat henkilöt voivat toimia virallisina mittaajina, koska laki, kuten edellä on mainittu, ei viralliseen mittaajaan nähden koske metsähallitusta ja metsätieteellistä tutkimuslaitosta. Metsänhoitolautakuntien ja metsänhoitoyhdistysten palveluksessa olevat henkilöt voivat samoin toimia virallisina mittaajina, mutta tällöin on määrättävä, etteivät he toimita muita puutavaran mittauksia. Myöskin sopivat esim. uittoyhdistysten palveluksessa olevat henkilöt virallisiksi mittaajiksi, koska he yleensä eivät toimita mittauksia kauppahinnan määräämistä varten, joskin ehkä suorittavat uittoilmoitusten kontrollimittauksia.

Mietinnössään on lakiehdotusta valmistellut toimikunta lähtenyt siltä pohjalta, että virallinen mittaaja toimituksissaan toteaisi sen puutavaran määrän, joka täyttää sopimuksen mukaiset ehdot. Tässä muodossa oli hallituskin vielä lakiesitystä seuranneessa asetusluonnoksessaan virallisen mittaajan tehtävät suunnitellut. Annetun asetuksen 23 §:ssä on kuitenkin määritelty virallisen mittaajan tehtävät niin, että hänellä ei ole mitään sanomista siitä, täyttääkö puutavara sopimuksen mukaiset ehdot vai ei. Hänen on vain todettava erikseen sen puutavaran määrä, jonka sopimuksenmukaisuudesta eli siis pääasiassa laadusta ei ole riitaa ja erikseen sen puutavaran määrä, jonka sopimusehtojen mukaisuudesta on myyjän ja ostajan välillä erimielisyyttä. Hänen tehtävänsä on näin ollen puhtaasti teknillistä laatua eikä hänellä ole sitä ratkaisuvalltaa, mikä lainsäädännön käsittelyn alkuvaiheissa hänelle oli tarkoitettu annettavaksi. Samoin on tietysti asianlaita mittaustautakunnankin toimittamissa puutavaran mittauksissa. On otaksuttavissa, ettei asetus tässä muodossaan tule olemaan sellainen, että se varsinkaan metsänmyyjiä tulisi tyydyttämään.

Vaikka asetusta, joka sisältää puutavaran mittaussäännön, ei vielä olekaan annettu, selostettakoon sitä kuitenkin siinä muodossa kuin se edellämainitun toimeenpanoasetuksen 23 §:n sanonnan mukaisena kaikesta päättäen tultane antamaan.

Kiinteän kuutiomitan mukaan myydyistä tukeista, pylväistä, paa-luista ja muista niihin verrattavista puutavaroista säädetään, että pölkyn pituus mitataan poikkileikkauspintojen lyhyimmältä väliltä mutta mittaamatta jätetään sellainen osa, jossa vesenne ulottuu yli poikkileikkauspinnan halkaisijan kolmannekseen. Sellaista t a s a u s v a r a a, jota ei lasketa pituuteen, saa ostaja vaatia enintään 4". Tasausvaran suhteen on siis esim. myyjällä hankintapuissaan oikeus jättää mittaamatta enemmänkin kuin 4 tuuman tasausvara, ei kuitenkaan enempää kuin 12—15 tuumaa, sovitusta tasausvarasta riippuen, koska pölkkyjen pituuden mittaamisessa otetaan huomioon täyttävät jalat. Paksuuden mittaamiskohdasta on myyjällä ja ostajalla oikeus keskenään sopia, kuitenkin niin, ettei 23' pitemmän pölkyn paksuutta saa mitata kauempaa kuin 23 jalan päästä tyvipäästä lukien. Yli 23' pitkät pölkkyt voidaan siis myyjän ja ostajan sopimuksen perusteella kuutioida joko yhtenä mittakappaleena enintään 23 jalan päästä otetun paksuuden perusteella tai kahtena tai useampana mittakappaleena, jolloin min-kään mittakappaleen pituus ei saa olla pitempi kuin 23'.

Kun pölkyn pituuden mittaamisessa otetaan huomioon täyttävät jalat ja paksuuden mittaamisessa täyttävät täydet ja puolet tuumat, jolleivat myyjä ja ostaja ole tarkemmasta mittauksesta sopineet, ovat siis metrisin mitoin mitattaessa pituuden mittauksessa enintään 30 sm:n

mittayksiköt ja paksuuden mittauksessa enintään $1\frac{1}{4}$ sm:n mittavälit sallittuja.

Paperipuiden ja niihin verrattavien, rankoina myytyjen puiden myynti kiinteän kuutiomitan mukaan on maassamme suhteellisen vähäistä. Kun pinotavaran lain mukaisessa mittauksessa ei kaikesta päätäen ylimittana tai mittavähennyksenä enää saa tehdä vähennyksiä, tulee rankoina ja kiinteän kuutiomitan mukaan ostetun sekä kuusittä mäntypaperipuun määrä luultavasti kasvamaan. Metsätaloudelliselta kannalta tämä olisi ainakin uittokuljetuksessa edullista, koska kelvollinen puu tulisi täten tarkemmin käytetyksi. Kun kysymyksessä on massan perusteella käytettävä puuraaka-aine, on mittaussäännössä määrätty, että rankain pituuden mittaamisessa otetaan huomioon täytävät desimetrit ja paksuuden mittaamisessa senttimetrit, pyöristäen vajaat puolet senttimetrit lähimpään alempaan täyteen senttimetriin sekä puolet ja yli puolet senttimetrit lähimpään ylempään senttimetriin, jolleivät myyjä ja ostaja ole sopineet että mitaus on vielä tarkemmin suoritettava.

Pinomitan mukaan myydyin puutavaran mittaamisesta säädetään, että pinon pituus mitataan pinon korkeuden puolivälillä pinon pohjan suunnassa. Pinon korkeus mitataan pituuden mittaussuuntaa vastaan kohtisuorassa suunnassa alimman pölkkyrivin alareunasta mittauskohdalle sattuvan pölkyn yläpään reunaan. Korkeusmittaus toimitetaan molemmin puolin pinoa, säännöllisin, ei kuitenkaan 3 metriä pitemmin välimatkoin, ja näin toimitettujen mittausten keskiarvo on pinon korkeus.

Jonkin verran erimielisyyttä on aiheuttanut se mittaussääntöehdotuksessa oleva määräys, että jolleivat asianosaiset sovi pinotavaran huonosta pinoamisesta johtuvasta mittavähennyksestä, on ostaja oikeutettu kerran toimittamaan riidanalaisen pinon tai pinonosan uudelleen pinoamisen. Eduskuntakin on huomauttanut, että tällainen uudestaan pinoaminen olisi toimitettava jäävittömän henkilön valvonnan alaisena. Jäävittömän ja samalla pinoamiseen täysin perehtyneen henkilön hankkiminen useinkin etäisille varastopaikoille saattaa kuitenkin aiheuttaa huomattavia vaikeuksia, ja koska pinon tiheydellä on luonnollinen maksimirajansa, lienee vaikeata ajatella muuta tapaa kuin ehdotuksessa määrättyä.

Koska kauppasopimukset useinkin ovat puutteellisia, on mittaussääntöehdotukseen otettu määräyksiä, joita noudatetaan silloin kun myyjän ja ostajan välillä ei ole muutoin sovittu. Tällaisista määräyksistä mainittakoon, että puiden paksuus määrätään vaakasuoran läpimitan perusteella. Myyjä ja ostaja voivat siis sopia esim. ristiin mitauksesta, pienimmästä läpimitasta tai suurimmasta läpimitasta ja mit-

taussääntöehdotuksen määräyksiä noudatetaan vain ellei muutoin ole sovittu. Tasausvara mitataan pölkyn latvasta. Myyjä ja ostaja voivat siis sopia, että enintään 23' pitkä sahatukki voidaan mitata latvaleikkauksestakin.

Elleivät myyjä ja ostaja ole sopineet siitä, mitenkä lehtipuutukin paksuus mitataan, toimitetaan mitaus kuoren päältä pituuden puolivälillä. Pinomitan mukaan myydystä puutavarasta määrätään samoilla edellytyksillä, että pituus saa poiketa sovitusta pituudesta enintään yhden senttimetrin alle kahden metrin pituisessa ja enintään kaksi senttimetriä kahden tai yli kahden metrin pituisessa puutavarassa.

Puutavaran mittaussäännön yhtenä varsinaisena alkusyynä voitaneen pitää ylimittojen käyttämistä pinotavaran mittauksessa. Puutavaran mittaussäännön 22 §:ssä säädetään, ettei puutavaran mittauksessa sopimusehtojen mukaisesta puutavarasta saa mittavähennyksenä eikä ylimittana tehdä muuta kuin mittaussäännössä sallittuja vähennyksiä ja mittaussääntöehdotuksen mukaan ei näitä vähennyksiä saa tehdä muuta kuin mitä edellä on mainittu. Näin ollen jäävät pois ylimitat sopimusehtojen mukaisesta pinotavarasta.

Edelläesitetystä käynee selville, että lainsäädäntö puutavaranmittauksesta jättää myyjälle ja ostajalle melko suuren vapauden yhteisesti sopia puutavaran määrän toteamisesta. He saavat täydelleen sopia kaupanalaisen puutavaran laatumääräyksistä, joihin lainsäädäntö ei lainkaan puutu. He voivat sopia mittaamisajasta ja jopa siinäkin, käyttävätkö he lainkaan mittausta siinä mielessä kuin laki siitä säättää. Ainoa lainsäädännön määräys, jota he eivät voi sivuuttaa, on oikeastaan vain mittaustodistuksen kirjoittaminen.

Lainsäädännön tarkoituksena oli puutavaran mittauksessa vallitsevien epäkohtien korjaaminen. Liian yksityiskohtaisilla ja kategorisilla määräyksillä, jotka samalla rajoittaisivat kauppavapautta, ei tätä tarkoitusta olisi saavutettu aiheuttamatta uusia ja ehkä pahempiakin haittoja.

Ne parannukset, jotka lainsäädännöllä saadaan puutavaran mittauksessa aikaan, ovat seuraavat:

sellainen asianosainen, joka ei luota omaan pätevyyteensä tai toisen asianosaisen tasapuolisuuteen, voi silloin kun tahtoo saada jäävittömän, puutavaran mittaukseen perehtyneen henkilön toimittamaan mittauksen, ja

mittaussääntö turvaa kokemattoman asianosaisen toisen kohtuuttomilta kauppaehtoilta mittaukseen nähden.